

Teologia między Wschodem a Zachodem

red. ks. Marek Dobrzeński
ks. Maciej Raczyński-Rożek

98

Spis treści

Wprowadzenie. W poszukiwaniu transcendencji – <i>ks. Marek Dobrzeniecki</i>	9
1. Poznanie Boga w tradycji teologii zachodniej. Zarys problematyki – <i>ks. Robert J. Woźniak</i>	21
1.1. Podstawowa intuicja: Augustyn i dynamika umysłu (<i>mens</i>)	23
1.2. Teologia między analogią a jednoznacznością pojęć	28
1.3. Ekstatyczna natura poznania: między mistyką a gramatyką	32
1.4. Teologia w nowożytności	35
1.5. Wnioski	37
2. Stary i Nowy Rzym. O dwóch paradygmatach kulturowych i teologicznych – <i>Bp Michał Janocha</i>	39
3. The “apophatic” East and the “rationalist” West – <i>ks. César Izquierdo</i>	65
3.1. Apophatism	68
3.2. Gregory of Nyssa and Thomas Aquinas	70
3.2.1. Gregory of Nyssa	70
3.2.2. Thomas Aquinas	74
3.3. Conclusion	77
4. Thomas Aquinas and Gregory of Nyssa on the Eternity of God – <i>ks. Tomasz Stępień</i>	79
5. Habituation in Virtue according to Maximus the Confessor and Thomas Aquinas – <i>Ezra Sullivan OP</i>	91
5.1. A brief philosophical background	93
5.1.1. <i>Hexis</i> in Maximus the Confessor	96

5.2.	Habitus in Thomas Aquinas	104
5.3.	Conclusion	110
6.	Escatologia di Sergej Bulgàkov come ispirazione significativa per la speranza della salvezza universale di Waclaw Hryniewicz – ks. <i>Maciej Raczyński-Rożek</i>	111
6.1.	La revisione dell'escatologia e l'«anamnesi ontologica»	114
6.1.1.	La sofiologia escatologica di Bulgàkov	114
6.1.2.	La speranza della salvezza universale di Hryniewicz	116
6.2.	L'autogiudizio e la separazione interiore	119
6.2.1.	La separazione dell'immagine dalla somiglianza e del male dal bene in Bulgàkov	119
6.2.2.	L'autogiudizio e la separazione del male dal bene in Hryniewicz	121
6.3.	L'«anionios» – in riferimento a Dio, all'uomo e al male	122
6.3.1.	«Aeviternitas», «aeternitas» in Bulgàkov	122
6.3.2.	L'opposizione alla teodicea sbagliata in Hryniewicz	124
6.4.	L'inferno – la strada del ritorno a Dio	126
6.4.1.	Il fuoco dell'amore di Dio e la contemporaneità della beatitudine e della condanna in Bulgàkov	126
6.4.2.	Le pene terapeutiche dell'inferno e la memoria dei peccati in Hryniewicz	128
6.5.	Conclusion	129
7.	Biegunowo-relacyjna <i>ortodoksja</i> Antoine'a Arjakowskiego i eklezjalna konstelacja <i>catholica</i> Hansa Ursa von Balthasara – <i>Wojciech Surówka OP</i>	133
8.	W trosce o zachowanie Tajemnicy. Rola antynomii w teologii według Włodzimierza Łosskiego i Henri de Lubaca – ks. <i>Andrzej Persidok</i>	145
8.1.	W. Łoski – antynomie i prymat drogi apofatycznej	146
8.2.	De Lubac: paradoks i droga rozumu w stronę Tajemnicy	153
8.3.	Podsumowanie	160
9.	<i>Arché</i> w filozofii Wschodu i Zachodu. Włodzimierza Sołowjowa idea Bogoczłowieczeństwa a Ericha Przywary zasada analogii bytu – ks. <i>Marek Dobrzeniecki</i>	163

10.	Orthodox Biblical Exegesis between the East and the West – <i>ks. Cosmin Daniel Pricop</i>	181
10.1.	Introduction – the two issues	182
10.2.	The Orthodox biblical exegesis and the historical-critical method(s)	184
10.3.	The Orthodox biblical exegesis and the Church Fathers as interpreters of the Bible	185
10.4.	A methodology for analysis and valorisation of the exegetical works of Church Fathers for the today's orthodox biblical studies?	187
10.5.	Conclusion	190
11.	I motivi escatologici del „Vangelo didattico” di Kÿrill Stavroveckij-Trankvilion – <i>ks. Taras Barščevski</i>	193
11.1.	Introduzione	194
11.2.	Le omelie sui temi escatologici	195
11.3.	La “piccola escatologia” di Kÿrill Trankvilion Stavroveckij	199
11.3.1.	La morte fisica	200
11.3.2.	Le dogane (il “viaggio” dell’anima)	204
11.3.3.	Giudizio particolare	208
11.3.4.	L’attesa del giudizio finale (lo stato dell’anima dopo il giudizio particolare)	209
11.3.5.	La preghiera per i defunti	211
11.4.	Conclusione	214
12.	Aphrahat’s theological anthropology in the light of his Temple theology – <i>ks. Jaroslav Brož</i>	217
12.1.	Introduction: Summary of Aphrahat’s life and work	218
12.2.	Scriptural quotations	219
12.3.	Aphrahat and the Temple	223
12.4.	Spiritual anthropological concepts of the Temple theology	228
12.5.	Inner person	229
12.6.	Heart at prayer	231
12.7.	Rest of God	233
12.8.	Grieving the Spirit	234
12.9.	Conclusion	236

13.	Proces rozeznawania duchowego oraz moralnego w tradycji wschodniej i zachodniej – <i>ks. Marcin Szczodry</i>	239
13.1.	Wstęp	240
13.2.	Rozeznawanie w tradycji wschodniej	242
13.3.	Rozeznawanie w duchowości ignacjańskiej	248
13.4.	Zakończenie	251
14.	Somehow achievable and accessible. A provisional concept of the unknowable and neutral weakening in Semen Liudvigovich Frank's Foreword to <i>The Unknowable: An Ontological Introduction to the Philosophy of Religion</i> – <i>Jakub Mach</i>	255
14.1.	Introduction	256
14.2.	Foreword dilemmas	256
14.3.	The provisional concept of the unknowable	257
14.3.1.	No doubt – Frank has a clear intention to investigate a specific subject	258
14.3.2.	Starting from scratch – there is no ready technical notion that can be corrected or developed	258
14.3.3.	No easy way	259
14.4.	First thesis	260
14.5.	Achievable and accessible	261
14.6.	Somehow	262
14.7.	Neutral weakening	262
14.8.	Conclusion	263
	Wykaz autorów	265
	Bibliografia	267
	Indeks osób	283